

amely lehetőséget biztosít a saját kutatási eredmények, olvasmány-beszámolók megvitatására.

Az előadások rendjén többször is elhangzott, hogy a tehetséggondozásban kiemelkedő helye van a közösségnek, a műhelynek. Ennek értelmében a KPTI-nek fokozott figyelmet kell fordítania arra, hogy létrejöjjön egy

olyan konkrét, intézményen belüli szervezett keret, amelyben felnőhetnek és beérhetnek azok a „csemeték”, amelyek az erdélyi teológiai tudomány és művelt egyházi élet kertjét szeretnék ékesíteni.

A konferencia szervezői, Balogh Csaba, a KPTI tehetséggondozással megbízott tanára és Simon János, az E'l'eDoSz vezetője köszönetet mondtak a bátorító, pozitív visszajelzésekért, az építő kritikákért, az intézeti adminisztráció segítségével, illetve a Nemzeti Tehetségprogram anyagi támogatásért.

Balogh Csaba

Doktori címet szerzett Sipos Dávid

Sipos Dávid 2016. szeptember 26-án védte meg A történelmi dési, széki és görgényi református egyházak orgonáinak története témájú doktori tézisét a Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Református Tanárképző Karán.

A dr. Buzogány Dezső professzor (BBTE, Református Tanárképző Kar, Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet) témavezetői irányításával készült dolgozatot dr. Kovács András emeritus professzor (BBTE, Magyar Történelmi Intézet), dr. Dávid István főiskolai tanár (Károli Gáspár Református Egyetem, Tanítóképző Főiskolai Kar) és dr. Erich Türr egyetemi docens (Gheorghe Dima Zeneakadémia, Kolozsvár) értékelték ki dr. Molnár János professzor (BBTE, Református Tanárképző Kar) elnöklete alatt.

A bírálók kiemelték, hogy a dolgozat több szempontból is figyelemre méltó. Elsősorban a feldolgozott és közreadott adatok hatalmas mennyisége. A doktorjelölt levéltári jegyzőkönyveket, három egyházmegye 87 egyházközösségének monográfiáját, inventáriumát tanulmányozta, hogy megtalálja minden utalást az elmúlt három évszázadban épült orgonákról. Másodszorban tudományos szempontból a dolgozat a legmagasabb mércét ulti meg: pontosan jelezte

az információk forrásait, a biztos információk és feltételezések között világos határ húzódik, az érvelések pedig biztos alapokon állnak. A jelölt dolgozata értő, lelkiismeretes és pontos feldolgozása történeti témájának, s munkája módszertani kiindulópontot jelenthet a hasonló kutatások folytatásához. Harmadsorban jelentős részt képviselnek a dolgozatban az új és még nem publikált információk. A dolgozat körültekintően összeállított összefoglaló-elemző fejezetéből 87 egyházközség összesen 108 orgonatorténeti-szociológiai vizsgálatának értékeltes eredményei tárulnak az olvasó elé. Időrendi és egyházmegyei bontásban mintegy 118 olyan mesterember, közöttük eddig ismeretlenek munkája is körvonalazódik, akik orgonákat terveztek, építettek, javítottak vagy feljuttattak. Az igények szintjét, ismét csak időrendi bontásban, az elkészült orgonák méretei jellemzik, tükrözik tehát a megrendelők anyagi lehetőségeit és igényeit. Ebben az összefüggésben nagyon hasznos az utolsó fejezetben található orgonákat építő vagy javító mesterek listája. Három kategória szerint felosztva (új hangszer, javítás, ajánlat vagy befejezetlen munka) kiegészíti a már eddig ismert orgonaépítők jól behatárolt munkásságát, de megjelennek új, eddig ismeretlen nevek is.

A bírálók megemlítették a dolgozatban fellelt hibákat és tévedéseket is, amelyeket mindenképpen ki kell javítani egy esetleges megjelentetés előtt.

Az opponensi vélemények megegyeztek abban, hogy Sipos Dávid értekezése tartalmában, szerkezetében és módszereiben kiemelkedő alkotás, amely jelentős, új tudományos következtetéseket fogalmaz meg és támaszt alá. Adatgazdagságával, megfigyeléseinek és következtetéseinek újszerűségével megfelel a doktori értekezésekkel szemben támasztott követelményeknek, és a dolgozatot nagyon jó minősítéssel elfogadták, a jelölt részére pedig a teológia doktora tudományos fokozat odaítélését javasolták.

A továbbiakban a disszertáció összefoglalásának szerkesztett szövegét közöljük.

Sipos Dávid: *A történelmi dési, széki és görgényi református egyházmegyéek orgonáinak története*

Összefoglalás és eredmények

A Pokoly József egyháztörténész kutatócsoport már több éve végzi elsősorban a hanyatlóban levő erdélyi református egyházközségek egyházmegyenkénti felmérését, levéltári anyagának feldolgozását és közreadását. Első lépésként a vizitációs jegyzőkönyveket adták ki, majd a kutatás fokozatosan terjedt ki az egyházközségi klenódiумok és textíliák felmérésére is. Ehhez kapcsolódott 2007-ben az orgonák kutatása is, s így a kutatómunka végeredményeként napvilágot látott kiadványok már az illető egyházmegye orgonáinak a felmérését, illetve történetét is tartalmazzák.

A kutatás tehát csoportosan működik, a kutatási terület pedig az erdélyi református egyházmegyéek történelmi határai szerint gyűjti egybe az oda tartozó egyházközségek történeti adatait a vizitációs jegyzőkönyvektől kezdve az orgonáig. A kutatócsoport jelenleg a történelmi dési, görgényi és széki egyházmegyéekben dolgozik, így adott volt, hogy orgonakutatásunkat e három egyházmegyében végezzük el *A történelmi dési, széki és görgényi református egyházmegyéek*